

Авылдан килгән тәм-томнардан авыз итәргә яратучылар, гадәттә, базарда еш кунак була. Авыл халкы очен дә башкала бәяләре кызыклы, ә бәлки, файдалы да булыр дип, без Сарансктагы «Центральный»га юнәлдек.

Иртәнге як нәм коннен салкын, жилле булуына карамастан, базар горли иде инде. Сайлау момкинлеге дә зур, бәяләр дә торле. Мәсәлән, базарнын керв олешендә ук яна бәрәнгенен бер килограммы 50 – 60 сум тора. Эчтәрәк - 30 сумга тәкъдим итеп торалар иде. Яшелчәсе дә, жиләк-жимеше дә, жиләкләре дә, үсентеләре дә – барысы да бар базарда. Сатучылар үз товарларын и мактыйлар, и мактыйлар. Аларда гына ин тәмлеләре, яхшылары, арзаны.

– Алып жибәр, кызым. Миндә ин арзаны. Бер майонез чиләге 200 сум тора, – ди бу.

– Өнә тегендә сатучы егет 150 сумга тәкъдим иткән иде, – дим. – Өй, алыпсатар бит ул. Ө без үзез без үстерәбез. Безнеке шәбрәк...

Бу коннәрдә базарнын топ геройлары – гомбә, дисәм, бер дә ялгышмамдыр. Светотехстрой, Химмаш районнары базарларында бигрәк күп сатыла. Урман сыенын нинди генә торләре юк биредә. Гомбәне, башлыча, Кочкурово, Большие Березники районнарыннан жыелганнарын саталар. Ин затлы ак гомбәнен матурларын, кечерәкләрен 700 – 900 сумга саталар. Дорес, бәяләр торле, сатулашырга да момкин. Мәсәлән, 2 кг сыешлы чиләктәге бер ук торле гомбә бер кешедә бер бәя, икенчесендә

башкача булырга момкин. Шуна күрә күз тошкән беренче товарны сатып алганчы, ботен базарны әйләнәп, чагыштырып карап алсагыз, оттырмассыз.

Урам якта йоргәч, базарнын әчке, осте оләшенә уздым. Яшелчә, жиләк-жимеш сатучылар янына тукталмыйча, ит сатучылар янына бардым.

– Кызым, ал әле итемне. Бик тәмле,- дип эндәште Ләмберә районыннан килгән апа.

Табыш кына кертми, чыгым да сорый шул базар. Мәсәлән, ит сатучыларны алык.

– Урын очен аена – 18,600 сум, лабораториягә 300 сум түлибез. Бугазлау урынында ветеринар белән печать очен 700 сум бирәбез, - ди исемен әйтергә теләмәгән чибәркәй сатучы.

Сатучылары күбесенчә өлкән яшьтәге апалар булган кебек, сатып алучыларнын да күпчелеге өлкән яшьтәгеләр кебек тоелды мина.

– Еш киләм базарга. Якын да, кибеткә караганда тәмлерәк тә. Гадәттә, авыл каймагын алам. Суган, бәрәнгесен дә алгалыйм. Каражиләк белән мук жиләген алып, катырырга куям, - диде Рәхилә ханым Исмаилова.

Сатулашыр, сайлап, карап алыр очен яхшы урын инде ул базар. Сатулаша белсән, әлбәттә. Белмәсән, үзенне дә топ башына утыртып калдырырга момкиннәр. Чонки бәяләр торле булган кебек, сатучылары да бик «шома».

Кайбер диетологлар раслаганча, ин файдалы продукт үз жирендә үстерелгән. Ә безнен жир, Аллага шокер, унышны бирә. Бу хакта район азыктолек базарлары сойли; анын топ халкы жирле яшелчә нәм жиләк-жимеш белән мәшгуль. Әлбәттә, помидор, әгәр ул үз түтәлендә үстерелгән, Коньякныкына караганда 3 тапкыр кыйммәтрәк. Тик бу бит помидор! Мондый “үгез йорәгенен” төме генә ни тия! Мәсәлән, килограммы очен 100 сум

сорыйлар Ельник базарында. Быел барысынын да жиләк-жимешләре булмады. Анлашылмаслык сәбәпләр аркасында, слива һәм чиянен майдагы шау килеп чәчәк атуы жиләк-жимеш китермәде. Барысы да буш тос белән очып узды. Шуна күрә чиянен бәясе дә арзан түгел - чиләк очен 1000 сум. Бакча грушасынын чиләген 500әр сумнан саталар. Ельник районы бакчачыларына кондәшлекне Краснослободск бистәсе халкы тәшкил итә. Суган да, сарымсак та биредә арзанрак. Хатын-кыз йодрыгы кадәр сарымсак башы очен 35әр сум. Базарда яшь бәрәнгә дә бар. Өлегә чиләкнен уртача бәясе - 300 сум. Әмма бәрәнгенә әле бик азлар гына казый, бәясе, уртача унышка карап, очызрак булып, могаен. Район базарында сыер ите 380-400 сум тора.

Бал спасын элеккегә бәя белән каршы алдылар бу якларда. Ельник умартачыларына Торбеево умартачылары кондәшлек итә. Аларнын балы тәмле, хуш исле һәм ана ихтыяж зур. Умартачылар бәяне “не загибают”, бу шифалы продукт, узган елдагы кебек үк, 1 литрына уртача 500 сум сорыйлар.

Сүз унаеннан. Коньяктан алып кайтуда эшләвчә эшмәкәрләргә дә рәхмәт әйтергә кирәк. Карбыз, кавын, абрикослар, нектаринаялар, виноград, цитрус, алмалар - күнелен ни теләсә, бар да бар; акчан гына чыдасын! Менә шундый ул бүгенгә базар хаклары.

Наилә НАСЫРОВА